

Sygn. akt I Ns 9/15

POSTANOWIENIE

Dnia 04 listopada 2015 r.

Sąd Rejonowy w Kamiennej Górze I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSR Marek Dziwiński

Protokolant: Justyna Ferenc

po rozpoznaniu w dniu 21 października 2015 r. w Kamiennej Górze

sprawy z wniosku G. P.

z udziałem (...) S. A. w K.

o ustanowienie służebności przesyłu

postanawia:

I wniosek oddalić;

II zasądzić od uczestnika (...) S. A. w K. na rzecz wnioskodawcy G. P. kwotę 4.284,09 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania, zaś w pozostałym zakresie ustalić, że wnioskodawca i uczestnik ponoszą koszty stosownie do swojego udziału w sprawie;

III nakazać uczestnikowi (...) S. A. w K. aby uiścił na rzecz Skarbu Państwa- Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze kwotę 983,45 zł tytułem wydatków wyłożonych tymczasowo przez Skarb Państwa.

Sygn. akt **I Ns 9/15**

UZASADNIENIE

Wnioskodawca G. P. wystąpił o ustanowienie na nieruchomościach stanowiącej jego własność, położonych w M., dla których prowadzone są księgi wieczyste nr (...) służebności przesyłu, na rzecz (...) S.A. w K. i każdorazowego właściciela urzędzeń przesyłowych, za jednorazowym wynagrodzeniem w kwocie 41.312,00 zł.

Uzasadniając swój wniosek wnioskodawca podał, że przez działki o numerach ewidencyjnych (...), a także 180, 210, 221,192, wchodzących w skład powyższych nieruchomości przebiega linia energetyczna należąca do uczestnika postępowania (...) S.A. w K.. Wnioskodawca żądał ustanowienia służebności obejmującej powierzchnię zajętą pod słupy energetyczne i powierzchnię pod liniami energetycznymi oraz powierzchnię strefy ochronnej wyznaczonej przez biegłego z zakresu geodezji. Według wnioskodawcy linia energetyczna wraz ze strefą ochronną obejmuje obszar około 12.910 m² a wysokość wynagrodzenia powinna odpowiadać wartości nieruchomości skorygowanej o współczynnik korekcyjny uwzględniający stopień uciążliwości ingerujący w prawo własności przysługujące wnioskodawcy.

Uczestnik postępowania (...) S.A. z siedzibą w K. wniósł o oddalenie wniosku i zasądzenie od wnioskodawcy kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych.

Uzasadniając swoje stanowisko uczestnik podniósł, że na nieruchomościach wnioskodawcy znajdują się różne urządzenia elektroenergetyczne, należące do uczestnika jak i nie będące w jego dyspozycji, a wnioskodawca nie określił dokładnie, o które linie energetyczne mu chodzi. Uczestnik zarzucił, że zgodnie z dokumentacją uczestnika, w granicach działek wnioskodawcy zlokalizowano urządzenia linii najwyższych napięć D-220 kV, które nie stanowią

własności uczestnika, linie 110 kV, linie średniego napięcia 20 kV, z których dwie o numerach L-395 i L-398 są liniami obcymi.

Zdaniem uczestnika żądanie wynagrodzenia za służebność w wysokości wskazanej we wniosku jest rażąco wygórowane.

W piśmie z 5 marca 2014r. uczestnik podniósł zarzut zasiedzenia służebności przesyłu.

Uczestnik postępowania przedstawił dokumenty wskazujące na przekształcenia podmiotowe, w wyniku których powstał (...) S.A. z siedzibą w K. w obecnej postaci. Według uczestnika, skoro linie energetyczne zostały wybudowane przed 1989r. i stanowiły trwałe i widoczny element działek, a uczestnik postępowania jako następca prawny przedsiębiorstwa państwowego, w sposób nieprzerwany od ponad 20, w dobrej wierze korzysta z nieruchomości, to oznacza to, że zasiedział służebność przesyłu w zakresie przebiegu wyżej opisanych linii.

Wnioskodawca, odnosząc się do podniesionego przez uczestnika zarzutu przedawnienia wskazał, że dokumentacja przedstawiona przez uczestnika nie wskazuje dat posadowienia przedmiotowych linii energetycznych i przez to zasiedzenie nie zostało wykazane. Zdaniem wnioskodawcy, przed 1990r. zasiedzenie mogło nastąpić wyłącznie na rzecz Skarbu Państwa a uczestnik nie udowodnił, iż Skarb Państwa przeniósł na niego służebność. Zdaniem wnioskodawcy, uczestnik nie mógł mieć dobrej wiary co do prawa służebności przesyłu. Wnioskodawca kwestionował także stanowisko Sądu Najwyższego dopuszczającego możliwość zasiedzenia nieruchomości gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu przed 3 sierpnia 2008 roku, kiedy to wprowadzono instytucję służebności przesyłu.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca G. P. jest właścicielem trzech nieruchomości położonych w M., jedna składająca się z działki (...), dla której prowadzona jest księga wieczysta (...), druga składająca się m. in. z działek (...), dla której prowadzona jest księga wieczysta (...) i trzecia składająca się m. in. z działek (...), dla której prowadzona jest księga wieczysta (...). Wnioskodawca nabył nieruchomość oznaczoną księgą wieczystą nr (...) w dniu 30.10.2007 roku od Skarbu Państwa – Agencji Nieruchomości Rolnych. Nieruchomość o numerze (...) stała się własnością G. P. na mocy umów sprzedaży z 3.03.1997r. i 21.04.1997r. zawartych z Syndykiem Masy Upadłości Rolniczego Kombinatoru Spółdzielczego w M.. Trzecią nieruchomość o numerze (...) wnioskodawca otrzymał od rodziców w dniu 25 marca 2000 roku. Rodzice byli właścicielami tej nieruchomości od 1978 roku.

/dowód: odpisy ksiąg wieczystych – k – 5-28, odpisy dokumentów stanowiących podstawy wpisów prawa własności w księgach wieczystych – k – 441-450/

Przez działkę (...) przebiegają napowietrzne przewody linii średniego napięcia L-388 z jednym słupem i linia średniego napięcia S-355. Linia napowietrzna S-355 przebiega także przez działki nr (...). Linia L-388 przebiega także przez działkę (...). Ponadto przez działki nr (...) przebiega należąca do uczestnika linia napowietrzna średniego napięcia L-389. Nad działką (...) przebiega linia niskiego napięcia Na działkach (...) usytuowanych jest także po jednym słupie a na działce (...) znajdują się dwa słupy

/dowód: mapy sytuacyjne z załącznikiem k – 63-66, zdjęcia k – 67-69, dokumenty znajdujące się w paszportach linii L-388, L-389/

Powyzsze urządzenia elektroenergetyczne powstaly jeszcze przed 1989 rokiem. Linia S – 355 istnieje od czasow poniemieckich. Podobnie tez pozostale linie L-388 i L-389 powstaly na dlugo przed 1989 rokiem

/dowód: paszporty linii energetycznych L-388 i L-389 oraz zeznania świadka P. K. złożone na rozprawie w dniu 5.08.2015 r./

Przed 1989r. urządzeniami tymi zarządzał i je eksploatował Zakład (...), wchodzący w skład przedsiębiorstwa państwowego (...). Na podstawie Zarządzenia Ministra Przemysłu ze stycznia 1989r. utworzono na bazie zakładu przedsiębiorstwo państwowe Zakład (...). W 1993r. przedsiębiorstwo to zostało przekształcone w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa pod nazwą Zakład (...) Spółka Akcyjna w J. (zarządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z 9 lipca 1993r.). W kolejnych latach doszło do kolejnych przekształceń podmiotu władającego tymi urządzeniami i obecnie po kolejnym połączeniu spółek od 1 września 2011r. prowadzi działalność pod nazwą (...) S.A. z siedzibą w K. Oddział w J..

/dowód: pełny odpis z KRS k – 337-348, akt przekształcenia przedsiębiorstwa państwowego w Spółkę Akcyjną z 12 lipca 1993r. k – 357-364, zarządzenia Ministra Przemysłu k – 354-356 i 366-368/

Sąd zważył co następuje:

Podstawę prawną wniosku stanowił przepis art. 305¹ i nast. k.c. regulujący służebność przesyłu. Bezspornymi w niniejszej sprawie było to, że wnioskodawca jest właścicielem nieruchomości, przez które przebiegają urządzenia elektroenergetyczne linii S-355, L-388 i L-389. Uczestnik zaprzeczył, by pozostałe linie i urządzenia, w szczególności te o najwyższych napięciach, należały do niego i przy braku dowodów ze strony wnioskodawcy co do innego stanu rzeczy, należało przyjąć twierdzenia uczestnika za prawdziwe.

Uczestnik postępowania zgłosił zarzut nabycia służebności przesyłu w drodze zasiedzenia.

Trzeba na wstępie zauważyć, że służebność przesyłu została wprowadzona do systemu prawnego w dniu 3 sierpnia 2008r., na podstawie ustawy z 30 maja 2008r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw. W świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego nie budzi wątpliwości, że nabycie w drodze zasiedzenia służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu, mogło nastąpić przed tą datą (patrz. uchwały Sadu Najwyższego z 17 stycznia 2003r., III CZP 73/02 – OSNC 2003, Nr 11, poz. 142 oraz z dnia 7 października 2008r., III CZP 89/08 – Biul. SN 2008, nr 10, s. 7). Przedstawione przez uczestnika kserokopie dokumentów nie mogły budzić wątpliwości, co zdawał się kwestionować uczestnik, co do faktu następstwa prawnego uczestnika w stosunku do przedsiębiorstwa państwowego zajmującego się przesyłem energii elektrycznej oraz później powstałych na jego bazie podmiotów. Z zeznań świadka P. K. wynikało, że linia wysokiego napięcia S-355 była linią ponemiecką. Znajdujący się w dokumentach paszportu linii energetycznej L-389 szkic linii sporządzony w 1998 roku zawiera oznaczenie kolorem niebieskim linii S-355. Fakt ten uwiarygodnia twierdzenia świadka P. K., że linia ta została przejęta jako ponemiecka. Jeśli chodzi o linie L-388 i L-389 to zapisy w szkicach znajdujących się w paszportach tych linii wprost określają je jako linie ponemieckie, w związku z tym nie może budzić, że także te linie elektroenergetyczne powstały jeszcze przed wojną. Niewątpliwym jest tutaj, że urządzenia te miały charakter widoczny i trwałe w rozumieniu przepisu art. 292 k.c. Przepis ten stanowi o możliwości nabycia przez zasiedzenie służebności gruntowej, odsyłając do przepisów o nabyciu własności przez zasiedzenie. Trzeba jednak zaznaczyć, że przy stosowaniu „odpowiednim” przepisów o nabyciu własności nieruchomości przez zasiedzenie, zasiedzenie służebności dotyczy posiadania prawa a nie rzeczy z czym mamy do czynienia przy zasiedzeniu nieruchomości. Do zasiedzenia służebności dochodzi więc poprzez wykonywanie przez dany podmiot mający osobowość prawną jedynie faktycznych czynności jakie wykonywałby podmiot, któremu służy służebność gruntowa o treści odpowiadającej służebności przesyłu o czym mówi przepis art. 352 k.c.

Zgodnie z treścią przepisu art. 172 k.c. w pierwotnym brzmieniu, termin zasiedzenia wynosił 10 lat, a jeśli posiadacz uzyskał posiadanie w złej wierze – 20 lat. Ustawa z 28 lipca 1990 r. (Dz.U. Nr 55, poz.321) wydłużyła te terminy odpowiednio do 20 i 30 lat. Zgodnie z treścią przepisu art. 7 k.c., jeżeli ustawa uzależnia skutki prawne od dobrej lub złej wiary, domniemywa się istnienie dobrej wiary. Wnioskodawca nie podważył skutecznie istnienia dobrej wiary po stronie uczestnika, a sposób korzystania przez uczestnika z nieruchomości, istniejące realia społeczno – gospodarcze przemawiają za uprawnionym przekonaniem poprzedników prawnych uczestnika o służącym prawie do dostępu do instalacji na nieruchomościach wnioskodawcy, prawie do eksploatacji urządzeń, ich napraw, konserwacji czy rozbudowy. Taka bowiem była treść służebności gruntowej odpowiadającej służebności przesyłu.

Z powyższego wynika, że Skarb Państwa już przynajmniej w 1988 roku nabył przez zasiedzenie służebność gruntowa odpowiadającą służebności przesyłu co do nieruchomości wnioskodawcy opisanej księgą wieczystą o numerze (...). W tym miejscu należy odnieść się do zarzutu wnioskodawcy o braku podstaw do przyjęcia posiadania na rzecz uczestnika. Sąd Najwyższy w postanowieniu z 26 czerwca 2013r. wskazał, że przed 3 sierpnia 2008r. możliwe było nabycie przez zasiedzenie służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu, uregulowanej już po tym dniu w art.305¹-305⁴ k.c.. Beneficjentem tej służebności – podobnie jak w obecnym stanie prawnym – mógł być jedynie przedsiębiorca, zaś prawo to wchodziło w skład prowadzonego przez niego przedsiębiorstwa w znaczeniu przedmiotowym (patrz. II CSK 626/12 – LEX nr 1341262).

Ustalając daty, od których zaczął biec termin zasiedzenia służebności odpowiadającej służebności przesyłu co do urządzeń elektroenergetycznych znajdujących się na dwóch pozostałych nieruchomościach tj. objętych księgami wieczystymi nr (...). Przed nabyciem ich przez wnioskodawcę były one własnością Skarbu Państwa. W ocenie sądu, do czasu zniesienia w 1989 roku zasady jednolitej własności państwowej, nie mogło dojść do rozpoczęcia na rzecz przedsiębiorstwa państwowego będącego poprzednikiem prawnym uczestnika biegu terminu zasiedzenia służebności odpowiadającej w swej treści służebności przesyłu. Jego bieg rozpoczął się od 1 lutego 1989 r. i przyjmując dobrą wiarę, zakończył się 2 lutego 2009r. (patrz. postanowienie Sądu Najwyższego z 14 listopada 2012 r. II CSK 120/12 i postanowienie Sądu Najwyższego z 12 stycznia 2012r. IV CSK 183/11).

Z powyższego wynika, że także do tych dwóch nieruchomości uczestnik nabył przez zasiedzenie służebność gruntową odpowiadającą służebności przesyłu.

W tych warunkach, trafnie zgłoszony przez uczestnika zarzut nabycia przez zasiedzenie służebności gruntowej odpowiadającej służebności przesyłu przesądził o oddaleniu wniosku o ustanowienie takiej służebności za wynagrodzeniem.

Interesy wnioskodawcy i uczestnika były sprzeczne, niemniej z uwagi na charakter sprawy, co do kosztów postępowania poniesionych przez wnioskodawcę i uczestnika postępowania w zakresie kosztów zastępstwa prawnego i opłaty od wniosku koszty te obciążały wnioskodawcę i uczestnika stosownie do udziału w sprawie.

Uczestnik podniósł zarzut zasiedzenia służebności już po tym jak została sporządzona opinia biegłego w zakresie ustalenia wynagrodzenia za służebność. Koszty opinii poniósł głównie wnioskodawca dlatego, kierując się wskazaniem przepisu art. 520 § 3 k.p.c. i oceniając zachowanie uczestnika jako oczywiście niewłaściwe, zasądzono od uczestnika na rzecz wnioskodawcy kwotę 4.284,09 zł obejmującą poniesione przez wnioskodawcę zaliczki na opinię biegłego.

Koszty opinii biegłego zostały pokryte w zakresie kwoty 983,45 zł tymczasowo przez Skarb Państwa. Stosownie do reguł wynikających z treści przepisu art. 113 ustawy z 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jedn. Dz. U. z 2010 r. nr 90, poz. 594 ze zm.) nakazano uczestnikowi uiszczenie tych kosztów na rachunek Skarbu Państwa, oceniając zachowanie uczestnika według przepisu art. 520 § 3 k.p.c.